

Šikovné
Ruce

HRAVÉ MOZAIKOVÁNÍ

Kateřina Konířová

GRADA®

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

HRAVÉ MOZAIKOVÁNÍ

Kateřina Konířová

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400
jako svou 7204. publikaci

Fotografie v knize a na obálce: Antonín Koníř
Texty: Kateřina Konířová
Sazba a grafická úprava: Mg.A Kateřina Krédlová
Odpovědná redaktorka: Ing. Jana Minářová

Počet stran 64
První vydání, Praha 2019
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a. s.
© Grada Publishing, a.s., 2019
Cover Design © Kateřina Krédlová, 2019

Doporučení a pracovní postupy v této knize byly autorkou ověřeny, přesto za ně nelze převzít zodpovědnost. Autor ani nakladatelství neručí za jakékoliv věcné, osobní ani majetkové škody.

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.

ISBN 978-80-271-2776-4 (ePub)

ISBN 978-80-271-2775-7 (pdf)

ISBN 978-80-247-5849-7 (print)

Obsah

Úvod	4
1. Nářadí, pomůcky a pracovní postupy	7
1.1 Řezání a štípání skla	7
1.2 Lepení a lepidla	8
1.3 Spárování	9
2. Papírová mozaika	11
2.1 Bambusový talíř zdobený mozaikou z papíru	11
2.2 Dárková sada zdobená papírovou mozaikou	17
3. Mozaika z vaječných skořápek	21
3.1 Kapesní zrcátko zdobené mozaikou z vaječných skořápek	21
4. Mozaika z břidlice	29
4.1 Odkládací stůl zdobený mozaikou z břidlice	29
5. Plastová mozaika z CD	35
5.1 Jak se peče mozaika	35
6. Pečená mozaika	43
6.1 Krabička zdobená pečenou mozaikou	43
7. Miska z teakového dřeva zdobená mozaikou	49
8. Mozaikové pítko pro ptáky	55
9. Podnos s mozaikou z dřevěných koleček	61

Úvod

Co vás napadne, když se řekne mozaika? Rej barevných kousků skla nebo keramiky, které tvoří obraz. Mozaika však může být vytvořena i z mnoha dalších materiálů jako je například dřevo, papír, plast, kov nebo kamínky, ale může být tvořena i kombinací různých materiálů. Princip však zůstává vždy stejný, mozaika je celek poskládaný z menších částí.

Mozaika je známá již několik tisíc let, je to umělecké řemeslo, které si našlo své uplatnění napříč kulturami i tisíciletími. Výroba mozaiky vyžaduje trpělivost a preciznost, výsledek však stojí za to, protože každá mozaika je originálním nepřehlédnutelným dílem, které přitahuje lidské oko jako magnet.

Všestrannost mozaiky je další její vlastností, kterou nelze opominout. Mozaikou můžete zdobit malé, ale i velké plochy, může být použita jak v interiéru, tak v exteriéru, může zdobit předměty rozličných tvarů a materiálů.

Staré nebo nevyužité předměty získají díky mozaice nové uplatnění, mozaika jim dokáže vdechnout atraktivnost a originální vzhled.

Jak už název knihy „Hravé mozaikování“ napovídá, budeme si hrát, a to především s různými materiály jak tradičními, tak i netradičními. Když k tomu přidáte trochu vlastní fantazie, něco představivosti a špetku inspirace, vytvoříte nepochybně jedinečná mozaiková díla.

Inspiraci hledejte všude, dívejte se kolem sebe. Třeba takové panorama města se shluky domů a zeleně nebo ko-

runa stromu, zejména na podzim, když je plná barevných listů. A co pohled na podzimní les s různě barevnými menšími či většími plochami zbarvených listnatých stromů mezi zelenými jehličnany, šňůry barevných aut na dálnici, skupina barevně oblečených turistů postávajících na dlažbě náměstí, chodník plný barevných deštníků, květiny na záhoně, vlnky na vodě, ve kterých se zrcadlí slunce nebo břeh.

Je to samozřejmě jen malý výčet, taková malá nápověda. Prostě se dívejte a vnímejte barvy a tvary, také můžete občas přimhouřit oči. Pak nepochybně přijdou ty správné nápady. Jakmile jednou propadnete mozaikovému „šílenství“, už vás nepustí. Barevné mozaikové představy se vám budou honit hlavou jako obrázky v kaleidoskopu.

Jednotlivé kapitoly obsahují popis techniky a názorné fotografie. Mozaikové motivy použité v projektech berte pouze jako příklad nebo inspirační ukázkou. Nemusíte se jich striktně držet, mozaika vám dovolí experimentovat s vlastními nápady. Postupy popsané v knížce jsou vodítkem pro vaši vlastní tvorbu a pomohou vám zorientovat se v materiálech, pomůckách a technikách.

Hrát si = relaxovat, a to je v dnešní uspěchané době ten nejlepší lék proti stresu, který potřebujeme všichni, a navíc ho můžeme užívat v neomezeném množství. Takže, aby se ty předchozí věty nestaly jenom frází na papíře, pusťte se do tvoření.

Přeji vám mnoho zábavy a úspěchu při hravém mozaikování.

Kateřina Konířová

1. Nářadí, pomůcky a pracovní postupy

1.1 Řezání a štípání skla

Štípání (stříhání) skla mozaikářskými kleštěmi s kolečky zvládne každý. Je to podobné jako při stříhání nůžkami, jen místo papíru „stříháte“ sklo. Kleště zvládnou uštípnout i tenčí porcelán (obr. 1 a 2).

Mozaikářskými kleštěmi s rovnými čelistmi můžete upravovat sklo, keramiku, porcelán, břidlici apod. Odštípujte postupně menší kousky materiálu, dokud nedosáhnete požadovaného tvaru. Případné ostré hrany zabruste brusným papírem nebo pilníkem (obr. 3).

Při práci s kleštěmi vždy používejte ochranné brýle a rukavice!

1.2 Lepení a lepidla

Lepení je velmi důležitým procesem při výrobě mozaiky. Doporučení týkající se konkrétního výběru lepidla najdete u jednotlivých projektů.

Jednosložkové polyvinylacetátové disperzní lepidlo známé jako PVA lepidlo – na papír, dřevo, kůži, korek a další, hodí se i pro práci s dětmi.

Lepidlo na mozaiku v lahvičce s násadkou – spolehlivé lepidlo především pro lepení mozaiky, díky násadce je možné přesné nanesení lepidla, po zaschnutí je transparentní.

Univerzální montážní lepidlo v kartuši – pro lepení celé škály stavebních materiálů, jako je nerez, ocel, hliník, různé slitiny, PVC, sklo, zrcadlo, beton, přírodní kámen, sádra, smalt, keramika a další. Nanáší se pomocí vytlačovací pistole. Odolává povětrnostním podmínkám, takže ho lze využít i pro mozaiky určené do exteriéru.

Lepidlo a lak na ubrouskovou techniku (decoupage) v jednom – slouží jako lepidlo na papír, dřevo, lepenku, terakotu a další, ale zároveň také jako transparentní lak.

Při lepení mozaiky vždy dodržujte následující zásady:

1. Povrch pro lepení mozaiky musí být čistý a suchý
2. Volba správného lepidla je zárukou úspěšného dokončení projektu
3. Lepidlo je vždy potřeba nechat dobře zaschnout, teprve pak je možné provádět další práce na mozaice.

1.3 Spárování

Spárovací hmota dotváří a zpevňuje celou mozaiku. Při spárování použijte gumové rukavice.

Postup:

1. Spárovací hmotu rozdělte ve vodě v misce na sádku podle návodu výrobce. Směs míchejte gumovou stěrkou, dokud nevznikne kašovitá hmota.
2. Spárovací hmotu nanášejte na mozaiku pomocí stěrky. Postupně vyplňte všechny spáry, přebytečnou hmotu odstraňte.
3. Spárovací hmotu nechte zavadnout. U drobnějších předmětů stačí pár minut, u větších počkejte, až uvidíte, že v krajích hmota zasychá, což se projevuje zesvětlením. Potom houbičkou namočenou do čisté vody a opravdu dobře vyždímanou odstraňte zbytky přebytečné hmoty z mozaiky. Pokud je spárovací hmota málo zaschlá nebo houbička moc namočená dochází k vymývání spárovací hmoty ze spár, což není žádoucí.
4. Po úplném zaschnutí spár mozaiku pomocí houbičky dočistěte a vyleštěte měkkým hadříkem.

Ochranné pomůcky:

Ochranné brýle, rukavice gumové i pracovní, případně respirátor. Ochranné pomůcky nikdy nepodceňujte. (S dalšími pomůckami a postupy se seznámíte v jednotlivých kapitolách).

2. Papírová mozaika

Papírová mozaika je velmi kreativní, a přitom finančně nenáročná technika. Můžete ji vytvořit z jednobarevných papírů, z papírů s potiskem, ale třeba i z listu časopisu, kalendáře apod. Dále můžete použít papír rýžový nebo papír na decoupage či scrapbooking (viz poznámka).

Papíry přibližně stejné gramáže můžete mezi sebou kombinovat dle libosti a vkusu.

Poznámka:

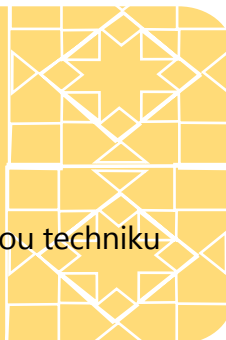
Technikou **decoupage** neboli ubrouskové techniky se vystříhané motivy z ubrousků nebo speciálních papírů přilepí na zvolený předmět a nakonec zalakují.

Scrapbooking je technika, kterou se tvoří alba, přáníčka, deníčky a jiné drobné dárky především pomocí různých papírů.

2.1 Bambusový talíř zdobený mozaikou z papíru

Materiál:

- Papír s potiskem
- Karton o síle 1–1,5 mm
- Bambusový talíř
- Lepidlo a lak na ubrouskovou techniku
- Spárovací hmota

Nářadí a pomůcky:

- Řezák
- Štětce
- Kelímky
- Nůžky
- Miska gumová na sádro
- Stěrka gumová
- Houbička
- Měkké hadříky
- Řezací podložka
- Gumové rukavice

Postup:

Než se pustíte do práce, vyberte si vhodný papír, který by měl kromě estetického požadavku splňovat ještě jednu další podmínku. Jeho plocha by měla být alespoň o třetinu větší, než je plocha talíře, protože při vysazování mozaiky dojde k prostřihům.

Pokud je papír s potiskem malý, můžete ho doplnit například jednobarevným papírem podobné gramáže, který se bude k potisku hodit (obr. 1 a 2).

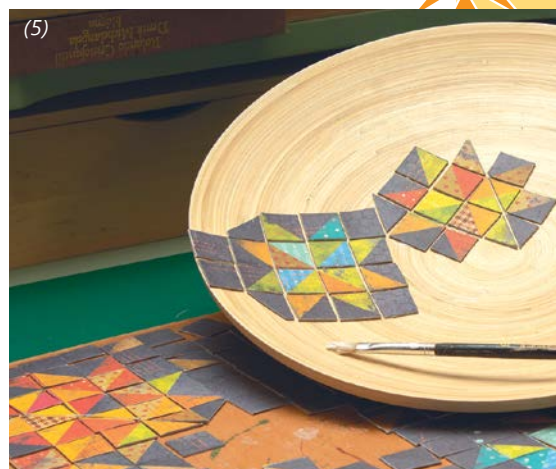

1. Pomocí plochého štětce natřete karton lepidlem. Lepidlem nemusíte šetřit, protože karton nějaké lepidlo vsákne. Chvilku proto počkejte, než na něj vybraný papír přilepíte (obr. 3). Také můžete karton natřít ve dvou vrstvách, druhou vrstvu však naneste, až když ta první dostatečně zaschne.

2. Papír na kartonu uhladíte a zkontrolujete, zda je všude dobře přilepený a zda není na jeho povrchu žádné lepidlo. Takto připravený karton položte na rovnou plochu a dejte na něj zátěž (dřevěnou desku, knihu apod.), tím docílíte, že se po zaschnutí lepidla karton nezkroucí a bude se dobře řezat. Nechte vše uschnout nejlépe přes noc.

3. Řezání kartonu vyžaduje ostrý řezák. Polepený karton nařežte pomocí pravítka a řezáku na čtverečky, trojúhelníky nebo jiné tvary do velikosti maximálně 2x2 cm, větší kousky by na oblinách talíře špatně seděly. Pokud chcete z dekorativního papíru využít konkrétní motiv, při jeho řezání postupujte tak, že jednotlivé nařezané dílky přemístíte na dostatečně velkou podložku, takže nakonec bude celý rozřezaný karton vypadat tak trochu jako puzzle (obr. 4).

4. Lepidlem nejdříve přilepte na talíř vybrané motivy (obr. 5). Mezi jednotlivými přilepovanými dílky vynechte malé mezírky o šířce cca 1–2 mm.

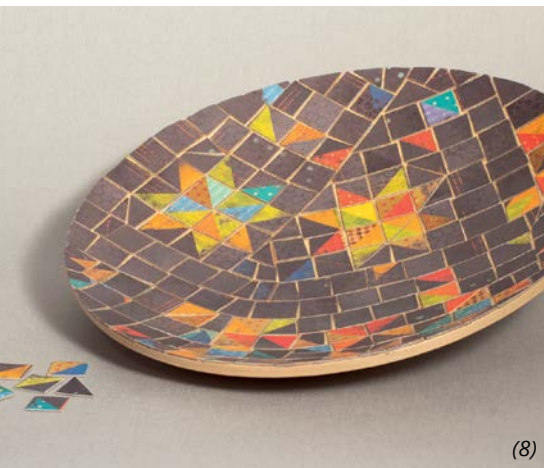
(6)

5. Postupně vyskládejte a přilepte zbytek mozaiky na celý talíř. Když dílek úplně přesně nepasuje, použijte ostré nůžky a zastříhnete ho. Se zastříhováním dílků po obvodu talíře se nezdržujte, klidně je nechte přesahovat, upravíte je později. Přilepenou mozaiku nechte dokonale zaschnout (obr. 6).

(7)

6. Zkontrolujete, zda všechny nalepené dílky dobře drží, především ty přesahující kolem obvodu talíře. Pokud ano, obraťte talíř dnem vzhůru a rezákem odřízněte přebytečné části (obr. 7).

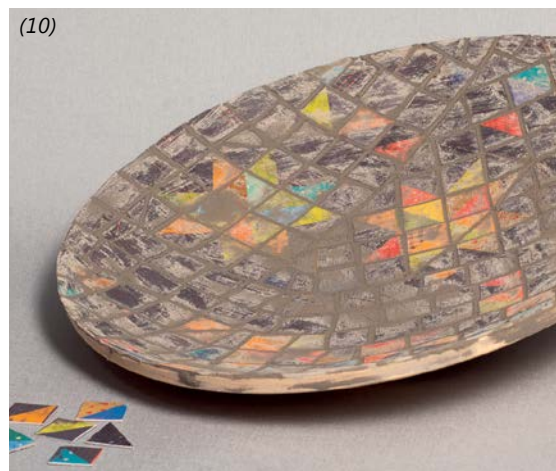
(8)

7. Hotovou mozaiku přelakujte lakem na ubruskovou techniku nebo jiným lakem určeným na papír a dřevo, klidně ve dvou vrstvách, ale druhou vrstvu naneste teprve, až ta první uschne. Nezapomeňte natřít i prostory mezi jednotlivými dílky. Lak nechte dobře zaschnout, aby se při spárování mozaika nepoškodila (obr. 8).

8. Spárovací hmotu rozdělte podle návodu nejlépe v gumové misce na sádku. Hmotu by neměla být řídká, aby se papírová mozaika zbytečně nemáčela. Spárování provádějte opatrně, abyste mozaiku nepoškodili, ruce si chráňte gumovými rukavicemi (obr. 9 a 10).

9. Když začne spárovací hmota zasychat, přebytek opatrně setřete vodou navlhčenou houbičkou, mozaiku nedřete. Suchým měkkým hadříkem otřete mokrá místa a opět nechte chvíli schnout, pak pokračujete v dočištění mozaiky stejným způsobem (obr. 11).

Bambusový talíř se zalakovanou mozaikou bude pěkným doplňkem nebo dárkem. Jeho údržba je snadná, stačí ho otřít vlhkým hadříkem.

Technika je vhodná i pro děti, pokud jim připravíte kartonové mozaikové dílky. Techniku můžete také zjednodušit a přizpůsobit pro menší děti. Nastříhejte barevné čtvrtky na čtverečky nebo jiné geometrické tvary, které pak stačí nalepit na papír, malířské plátno nebo karton. Děti pak mohou vytvářet mozaikové obrázky, přáníčka nebo si mohou polepit krabičky. Pro lepší trvanlivost je dobré hotové výrobky zalakovat.

2.2 Dárková sada zdobená papírovou mozaikou

Materiál:

- Dřevěná krabička
- Polystyrenová koule
- Papír s potiskem
- Karton (1–1,5 mm)
- Lepidlo a lak na ubrouskovou techniku
- Akrylová barva
- Podtácek pod hrnek
- Plastová lahvička
- Spárovací hmota

Pomůcky a nářadí:

- Řezák
- Štetce
- Obyčejná tužka
- Houbička
- Hadříky
- Miska gumová na sádro
- Štěrka gumová

(1)

Postup:

Nejdříve si povšimněte rámečku na krabičce, do kterého je vsazena mozaika. Mozaika v rámečku vypadá v tomto případě lépe, prostor pro spárovací hmotu je vymezený rámečkem, a hrany krabičky jsou rovné a pěkně začištěné (obr. 1).

(2)

1. Položte krabičku na karton dnem vzhůru a obkreslete ho tužkou. Řezákem vyřízněte čtverec a do něj pak narýsujte další menší čtverec, jeho velikost zvolte podle toho, jak široký bude rámeček, potom čtverec vyřízněte.

Hotový rámeček nalepte na krabičku, krabičku zatíže třeba knihou a nechte dobře uschnout. Na obrázku je rámeček široký 1,5 cm a spodní krabička má rozměr 15 × 15 × 5 cm (obr. 2).

(3)

2. Karton natřete lepidlem a opatrně na něj přilepte papír s potiskem, uhladte ho, položte na něj zátěž a nechte vše zaschnout. Podrobnosti najdete v předešlé kapitole.

3. Seřízněte polystyrenovou kouli a vytvořte tak základnu, aby koule byla stabilní a dobře stála na podložce (obr. 3).

4. V kouli vydlabejte otvor tak široký a hluboký, aby se do něj schovala malá plastová lahvička a tu do něj pak vložte (obr. 4).

5. Dřevěnou krabičku a podtácek natřete vybranou akrylovou barvou a nechte zaschnout.

Podrobnosti k postupu v bodě 6 a 7 najdete v předchozí kapitole.

6. Nařežte pomocí řezáku přípravný karton na mozaikové dílky, polepte všechny tři předměty a nechte zaschnout. (obr. 5).

7. Mozaiku dobře zalakujte a vyspárujte (obr. 6).

